

HUIS WERK

MAGAZINE OVER JEUGDTOERISME

Driemaandelijks magazine - jaargang 15 - nummer 59
Juli - augustus - september 2020

Centrum voor Jeugdtoerisme^{vzw}

Afgiftekantoor:
9820 Merelbeke Centrum
nr. P2A6224
VU + afzendadres:
Bert Planckaert
Bergstraat 16
9820 Merelbeke

PB-PP
BELGIE(N) - BELGIQUE

**Uitbaters over de heropstart
Drie werven voor corona
Langlopende contracten
Destelheide, huis in de kijker**

**Dossier
DECRETEN
JEUGDTOERISME**

INHOUDSTAFEL

- 2 **Editoriaal**
- 3 **Dossier DECRETEN JEUGDTOERISME**
- 4 **Twee decreten, meerdere subsidiekanalen**
- 5 **Het decreet 'toerisme voor allen'**
- 6 **Minister van toerisme aan het woord**
- 9 **Het decreet 'jeugdverblijfcentra'**
- 13 **Vraag het aan ... CJT Ondersteuning**
- 14 **CJT Ondersteuning ... laat je stem horen**
- 15 **Nieuwsflash**
- 18 **Huis in de kijker**
- 20 **Agenda**

Centrum voor Jeugdtoerisme^{vzw}

CJT Ondersteuning maakt deel uit van Centrum voor Jeugdtoerisme vzw (CJT), net zoals CJT Boekingscentrale en CJT Verblijfcentra. Met deze drie actiedomeinen wil CJT gepaste verblijfsmogelijkheden aanbieden aan jeugd in groepsverband.

Particulieren of verenigingen die een gebouw en/of terrein verhuren of willen verhuren aan jeugdgroepen, kunnen bij CJT Ondersteuning terecht. Zij krijgen **advies, vorming en begeleiding** omtrent erkenning, subsidies en alles wat komt kijken bij de uitbating. CJT Ondersteuning verspreidt **informatie** via het tijdschrift HuisWerk en de website www.cjt.be/ondersteuning. De website www.jeugdverblijven.be bevat meer dan 700 jeugdverblijfcentra en kampeerterreinen en wordt onderhouden door CJT. Daarnaast verdedigt CJT Ondersteuning de **belangen van de sector** bij de overheid en andere instanties. Dit gebeurt door vertegenwoordigingswerk bij o.a. Toerisme Vlaanderen, Departement Cultuur, Jeugd en Media en verschillende organisaties.

EDITORIAAL

In deze bijzondere coronatijden heeft CJT alles uit de kast gehaald om jullie, de uitbaters, bij te staan. Het was en is nog steeds een periode met heel wat onzekerheid, maar er is gelukkig weer perspectief en dat is uiteraard niet alleen onze verdienste. We hadden dit nooit kunnen doen zonder de hulp van vele partners.

Dankjewel aan De Ambrassade voor de uitstekende wisselwerking (en natuurlijk de hygiënepakketten), aan VJH om samen op te komen voor het jeugdtoerisme en natuurlijk aan alle andere jeugdpartners die de kampzomer mee hebben mogelijk gemaakt!

Dankjewel aan de partners uit het onderwijs om mee constructief na te denken over de heropstart van de meerdaagse schooluitstappen vanaf 1 september!

“Zeven maal dankjewel!”

Dankjewel aan de medische experts die ons advies hebben gegeven bij de protocollen en draaiboeken!

Dankjewel aan de Vlaamse regering, in het bijzonder ministers Dalle, Demir en Weyts: jeugdtoerisme stond de voorbije jaren niet steeds hoog op de politieke agenda, maar jullie hebben dat de voorbije maanden rechtgezet, dit smaakt naar meer! (lees zeker ons dossier)

Dankjewel aan de mensen van Toerisme Vlaanderen en Departement Cultuur, Jeugd en Media: we werken al jarenlang heel goed samen en dat zijn we tijdens deze crisis blijven doen!

Dankjewel aan onze doelgroep: jeugdgroepen in alle mogelijke vormen die zich de voorbije weken nauwgezet hebben voorbereid op een verblijf in bijzondere omstandigheden, alle respect daarvoor!

En ten slotte dankjewel aan alle uitbaters in het Vlaamse jeugdtoerisme, niet alleen voor de input bij alle protocollen en handleidingen die CJT de voorbije weken de wereld instuurde, maar vooral voor het werk dat jullie eindelijk opnieuw (mogen) doen. Zonder jullie geen geschikte accommodatie en omkadering voor al die kampen, weekends, cursussen, schooluitstappen enz.!

In dit HuisWerknummer staan we vooral stil bij onze twee decreten. Ze worden binnenkort in een nieuw kleedje gestoken, daarom een stand van zaken in het dossier. In het tweede deel van het nummer kunnen we niet om corona heen en ons huis in de kijker is Destelheide.

Veel leesplezier!

Frederik Vercammen

COLOFON

VASTE MEDEWERKERS

Frederik De Clercq
Luc De Coninck
Maarten Dekoninck
Peter Landsheere
Anne Marie Laureys
Erwin Stessens
Piet Termont
Frederik Vercammen

VORMGEVING

IO - Els De Pauw

COVERFOTO

Verloren Bos

DRUK

Lowyck

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Bert Planckaert
Bergstraat 16
9820 Merelbeke

REDACTIEADRES

Bergstraat 16
9820 Merelbeke
Tel.: 09/210.57.75
Fax: 09/210.57.80
E-mail: ondersteuning@cjt.be

HuisWerk is een publicatie van Centrum voor Jeugdtoerisme vzw, met steun van de Vlaamse overheid.

DOSSIER DECRETEN JEUGDTOERISME

In 2003 en 2004 werd het jeugdtoerismelandschap in Vlaanderen hertekend door twee nieuwe decreten: één vanuit de bevoegdheid toerisme, één vanuit jeugd. We kunnen ons vandaag niet meer voorstellen dat een jaar eerder, in 2002 dus, niet eens Vlaamse normering bestond voor jeugdverblijfcentra, laat staan toegang tot subsidie.

Ondertussen zijn we in 2020 en worden beide decreten al enkele jaren onderworpen aan een grondige evaluatieoefening. Door de regeringswissel in 2019 lag één en

ander even stil en de voorbije maanden strooide corona roet in het eten, maar van zowel minister van jeugd Dalle als minister van toerisme Demir kregen we te horen dat na de zomer de draad weer opgepikt wordt. Want het is nog steeds de bedoeling dat beide decreten in voege treden vanaf 2022.

In dit dossier geven we een stand van zaken. Wat ligt op tafel en welke richting gaan we uit? En we stelden een aantal vragen aan 'onze' twee ministers.

Twee decreten, meerdere subsidiekanalen

Laat ons dit dossier starten met een terugblik op 17 jaar decreten voor jeugdtoerisme in Vlaanderen.

DECREET 'TOERISME VOOR ALLEN'

Het decreet 'toerisme voor allen' ziet het levenslicht in 2003. Voor het eerst worden jeugdverblijfcentra erkend op Vlaams niveau met een typologie A, B en C. Na een overgangperiode van drie jaar moeten tegen september 2006 alle jeugdverblijven voldoen aan een aantal veiligheids-, hygiëne en uitrustingsvoorwaarden. Een kleine 300 gebouwen slagen in dat opzet.

Nieuw is ook dat jeugdverblijfcentra vanaf 2004 infrastructuur-subsidies kunnen aanvragen voor brandveiligheid en moderniseringswerken en in de beginjaren ook voor toegankelijkheid, duurzaamheid en nieuwbouw. Op dat moment wordt jaarlijks een budget van ongeveer 4 miljoen euro vrijgemaakt hiervoor.

Het decreet voorziet nog een aantal andere subsidiemogelijkheden. Een animatiesubsidie geeft erkende jeugdverblijfcentra de kans om ondersteund te worden bij het uitwerken van educatieve pakketten of de aankoop van materiaal. Samenwerkingsverbanden van minstens vier jeugdverblijven kunnen zich laten erkennen en subsidiëren als managementondersteuningspunt. Beide subsidies bestaan ondertussen niet meer en de budgetten worden overgeheveld naar het decreet 'iedereen verdient vakantie', waar ook jeugdverblijfcentra nu jaarlijks kunnen intekenen op een projectoproep. Vandaag zijn bijna 600 jeugdverblijfcentra erkend via het decreet 'toerisme voor allen'. Qua subsidie blijft binnen het decreet enkel de infrastructuursubsidie over, waarvan het jaarlijks budget gedaald is naar 1,5 miljoen euro.

Toerisme Vlaanderen is als bevoegde overheidsdienst de constante in het verhaal, vijf ministers passeren de revue: Renaat Landuyt, Geert Bourgeois, Kris Peeters, Ben Weyts en Zuhair Demir.

DECREET 'JEUGDVERBLIJFCENTRA'

Daarnaast is er het decreet 'jeugdverblijfcentra'. Het regelt de werking en subsidiëring van de ondersteuningsstructuren CJT (voor de jeugdverblijven) en VJH (voor de hostels) en de vzw ADJ (zie ook pagina 18-19). Maar het meest bekend voor de jeugdverblijfcentra zelf zijn de werkings- en personeelssubsidie (in de beginjaren was er ook nog een beperkte basissubsidie). Niet alle jeugdverblijfcentra hebben toegang tot deze subsidies: naast het jeugdlabel bij

Toerisme Vlaanderen gelden nog bijkomende voorwaarden, zoals minstens 40 slaapplekken en uitbating door een vzw.

Vandaag ontvangen zo'n 200 tal jeugdverblijfcentra deze subsidie, dat is quasi een verdubbeling t.o.v. de beginjaren. Het budget voor werkings- en personeelssubsidie is gestegen van 2 miljoen euro in 2005 naar 3,15 miljoen euro in 2019. Vanaf 2020 worden de budgetten met 6 % verminderd, conform een algemene besparingsmaatregel.

Departement Cultuur, Jeugd en Media zorgt voor de verdeling van de middelen, onder het toezicht van de opeenvolgende ministers van jeugd Bert Anciaux, Pascal Smet, Sven Gatz en Benjamin Dalle.

FONDS VOOR CULTURELE INFRASTRUCTUUR

Sinds 2017 is er een nieuw structureel subsidiekanal, los van bovenstaande decreten: de FoCI-subsidie voor investeringen in toegankelijkheid en energiebesparende maatregelen. Enkel jeugdverblijfcentra uitgebaat door een rechtspersoon komen in aanmerking.

Het jaarlijkse budget beschikbaar voor jeugdtoerisme verschilt enorm van jaar tot jaar, omdat de middelen ook gedeeld worden met de rest van de jeugd- en cultuursector, maar schommelt rond de 1 miljoen euro. Dat wordt in 2020 sowieso een pak minder omwille van ingrijpende besparingen bij FoCI.

LOGIESDECREET

Ten slotte moeten we ook het Vlaams logiesdecreet vermelden. Hierin wordt voor niet-erkende jeugdverblijven (enkel mogelijk voor jeugdlokalen met minder dan 60 dagen verhuur) en kampeerterreinen voor jeugdgroepen beschreven dat het volstaat de activiteit te melden aan de burgemeester.

Het decreet ‘toerisme voor allen’

Toerisme Vlaanderen heeft begin 2019 de evaluatie van het huidige decreet ‘toerisme voor allen’ opgestart. Er vonden vier klankbordgroepen plaats waar ook CJT en een aantal uitbaters werden uitgenodigd. Op basis van dit alles maakte Toerisme Vlaanderen een tussentijds verslag dat in het najaar werd bezorgd aan de nieuwe Vlaamse minister van toerisme.

Niets is definitief beslist, er volgen nog inspraakrondes, maar we vatten hieronder toch nog eens graag samen wat momenteel op tafel ligt.

Jeugdverblijfcentra moeten zich hoofdzakelijk richten op jeugdgroepen en die focus wil men nog versterken. Daarom zal het minimale percentage jeugdovernachtingen wellicht opgetrokken worden van 70 naar 80 %. Moet haalbaar zijn, wetende dat de leeftijdsgrens voor jeugd ruim geïnterpreteerd wordt (tot 30 jaar) en oudere begeleiders van jeugdgroepen ook mee opgenomen worden in het aandeel jeugd.

Er zal wellicht afgestapt worden van de onderverdeling in type A, B en C. Die letters maken voor buitenstaanders en zelfs voor jeugdwerkgroepen onvoldoende duidelijk wat mag verwacht worden. De opdeling basic – standaard – comfort ligt voor.

Het aanbieden van bedden zou verplicht worden vanaf type standaard. Zoals vandaag dus blijft het meest eenvoudige type (basic) voorbehouden voor gebouwen zonder bedden.

Steeds meer jeugdgroepen verwachten douchegelegenheid tijdens hun verblijf. Tegelijk stellen we vast dat het aandeel jeugdverblijfcentra zonder douche heel klein is geworden. Er wordt bekeken of het

haalbaar is om ook voor het type basic te verplichten dat er minstens één douche is. Voor type standaard zouden dan meerdere douches nodig zijn, bij type comfort zou ook geëist worden dat de douches de nodige privacy bieden. Allemaal in voorwaardelijke wijs, in afwachting van een grondige analyse.

Daglokalen zouden ook in de nieuwe opdeling enkel verplicht zijn voor het meest uitgeruste type, comfort dus. De koppeling van het aantal daglokalen aan de capaciteit, in blokken van 40 personen, zou worden losgelaten. In de plaats daarvan zou Toerisme Vlaanderen in de toekomst beoordelen of het aantal daglokalen in verhouding staat tot de binnencapaciteit.

Meest in het oog springend is de koppeling van volpensionmogelijkheid aan het type comfort. Of dit haalbaar is en hoe dit precies moet gemeten worden, is nog voer voor verder denkwerk. Tegelijk moet dan ook de koppeling naar de subsidiëring door Departement Cultuur, Jeugd en Media bekeken worden: vandaag komt bijvoorbeeld enkel type C in aanmerking voor personeelssubsidie (en een hogere werkingssubsidie), het kan niet de bedoeling zijn dat zelfkookhuizen in de toekomst per definitie zijn uitgesloten van personeelssubsidies.

Het percentage jeugdovernachtingen wordt wellicht opgetrokken naar 80 %.

Minister van toerisme aan het woord

Zuhail Demir is sinds het najaar van 2019 de nieuwe Vlaamse minister van toerisme. We werkten de voorbije maanden heel goed samen rond de coronasteun voor de erkende jeugdverblijfcentra, maar hieronder gaat het niet over corona. We wilden nl. graag haar mening horen over het nieuwe decreet.

Jeugdverblijfcentra hebben een eigen decreet, naast alle andere logiesvormen die onder het logiesdecreet vallen. Wat maakt dat de jeugdsector een eigen decreet verdient?

Demir: “De Vlaamse Gemeenschap heeft er altijd naar gestreefd om vakantie maximaal toegankelijk te maken voor elke Vlaming. We hebben in Vlaanderen dan ook een lange en fiere traditie in sociaal toerisme, of toerisme voor allen. Dit wordt georganiseerd met de bedoeling de vakantiedrempel te verlagen door zoveel mogelijk mensen de kans te bieden om met vakantie te gaan, in het bijzonder personen met een handicap, personen in armoede of kansarmoede en jongeren. Daarom is er – naast de algemene regelgeving in het kader van het logiesdecreet – ook een specifieke regelgeving uitgewerkt rond sociaal toerisme: het decreet ‘toerisme voor Allen’. In dit decreet zijn alle voorwaarden van erkenning en subsidiëring opgenomen.

Jongeren zijn hier opgenomen als doelgroep, omdat we het zeer belangrijk vinden dat zij, ongeacht hun achtergrond, de mogelijkheden krijgen om een eerste vakantie-ervaring op te doen. Het is een belangrijke leerschool om ook later vakantie te kunnen en willen nemen.

Momenteel worden de verschillende decreten geëvalueerd: ‘toerisme voor allen’, het logiesdecreet, ‘iedereen verdient vakantie’ ... In functie van het resultaat van deze evaluatie zal bekeken worden hoe de regelgeving m.b.t. de jeugdsector best wordt opgenomen: in een afzonderlijk decreet of niet. Maar los van deze vraag, staat het als een paal boven water dat voor de jeugdverblijfcentra specifieke regelgeving nodig blijft.”

Het aantal erkende jeugdverblijfcentra blijft jaar na jaar stijgen. Hoe verklaart u het succes van het jeugdtoerisme?

Demir: “Er zijn een aantal factoren die dit succes (deels) verklaren. Het decreet ‘toerisme voor allen’ heeft gezorgd voor een kwaliteitsopshaling van het aanbod dat aan democratische prijzen wordt aangeboden. Deze verbeterde kwaliteit lokt meer jongeren. Daarnaast zien we ook een algemene stijging van kinderen die deelnemen aan jeugdwerk in Vlaanderen. Een zomerkamp is voor een jeugdwerkvereniging vaak het hoogtepunt van hun jaarlijkse

activiteiten. Naast hun zomerkamp organiseren de jeugdwerkverenigingen ook weekends, al dan niet voor de leiding. En er is natuurlijk het hele circuit van de meerdaagse schooluitstappen.”

Het voorstel ligt op tafel om de opsplitsing in type A, B en C te vervangen door een opdeling in basic, standaard en comfort. Kan u zich daarin vinden?

Demir: “Het is vooral belangrijk dat de informatie over de jeugdverblijfcentra transparant en duidelijk is voor de gebruikers. De huidige benamingen zijn dit allerminst. Deze zijn in het verleden uitgewerkt, eerder als een soort technische opsplitsing. Zonder de regelgeving te lezen is het niet duidelijk wat hierachter schuilgaat. Een opdeling in basic, standaard en comfort geeft ineens duidelijk weer wat men mag verwachten van het jeugdlogies. Het is vooral belangrijk voor de communicatie en de vermarkting van het aanbod.”

Heel wat jeugdgroepen zijn de voorbije jaren gewoon geworden aan extra comfort (douches, wifi, kleinere slaapkamers), maar vinden het niet logisch dat hier ook een prijskaartje aan vasthangt. Hoe gaan uitbaters van jeugdverblijfcentra daar best mee om?

Demir: “Uit onderzoek, onder meer door CJT, blijkt dat de prijzen stijgen, maar dat de kwaliteit mee stijgt. Er zijn meer rolstoeltoegankelijke jeugdverblijven, meer individueel sanitair, betere keukens en er werd extra geïnvesteerd in veiligheid.

Jeugdgroepen hebben nog steeds de keuze tussen diverse comfortniveaus en er is genoeg aanbod in de lagere prijscategorieën. Bovendien is het verblijf slechts een deel van het totale kostenplaatje.

We weten dat uitbaters vaak proberen vanuit sociaal oogpunt om prijsaanpassingen uit te stellen, maar het moet ook rendabel blijven. We weten ook dat jeugdverblijfcentra erg afhankelijk zijn van de subsidies om werking en infrastructuur te kunnen betalen.”

Het jeugdtoerisme kent een aantal momenten van hoogseizoen (1 juli tot 10 augustus voor de kampen, het voorjaar voor de scholen), maar ook heel wat momenten met een lage bezetting. Wat zou helpen om dit meer te kunnen spreiden?

Demir: “Een betere spreiding is niet eenvoudig. Het jeugdtoerisme hangt bijvoorbeeld zeer nauw samen met de kalender van het onderwijs. We merken dat de scholen voornamelijk in het voorjaar de verblijven plannen omdat dit het meest werkbaar is in de

Zuhail Demir: "Het is zeer belangrijk dat jongeren, ongeacht hun achtergrond, de mogelijkheden krijgen om een eerste vakantie-ervaring op te doen."

schoolkalender. Vooral de maand mei is een moeilijke maand om vrije plaatsen te vinden in de jeugdverblijven, omdat dit de favoriete maand voor de schooluitstappen is.

Daarnaast is uiteraard de schoolvakantie een belangrijke periode. Voor de kampen van de jeugdbewegingen blijkt het steeds moeilijker om in de laatste twee weken van augustus kampen te organiseren omdat de leiding niet beschikbaar is wegens tweede zittijd. Het vervroegen van de examenperiodes in het hoger onderwijs is hiervan de oorzaak.

Daarom zou het goed zijn dat jeugdverblijfcentra hun klantengroep kunnen verruimen. Ik denk dan bijvoorbeeld aan buitenlandse groepen of vriendengroepen. Belangrijkste is dat leegstand zo veel mogelijk wordt vermeden."

De laatste jaren klagen heel wat jeugdverblijfcentra over een verminderde kans op infrastructuursubsidie. Het budget is effectief op tien jaar tijd gedeeld door drie. Mogen zij binnenkort weer betere tijden verwachten?

Demir: "Er is de voorbije jaren effectief een verschuiving van het budget van Toerisme Vlaanderen, waarbij het budget voor subsidies voor extra capaciteit (nieuwbouw) werd verminderd ten voordele van subsidies voor kwaliteitsverbetering.

Terzelfdertijd werden voor de jeugdverblijven ook bijkomende financieringsbronnen mogelijk gemaakt. Zo is het voor de jeugdverblijven die uitgebaat worden door een rechtspersoon, sinds 2017 mogelijk om subsidies voor toegankelijkheid en energiezuinige maatregelen te bekomen via het Fonds voor Culturele Infrastructuur."

Wanneer zou het vernieuwde decreet in voege kunnen treden?

Demir: "Het is belangrijk om dit goed af te stemmen met mijn collega-minister Benjamin Dalle, bevoegd voor jeugd. Het opstellen van een decreet en vervolgens de uitvoeringsbesluiten neemt een aanzienlijke periode in beslag. De ervaringen met het logiesdecreet en het decreet 'iedereen verdient vakantie' waren op dat vlak een goede les. Als alles goed loopt, zou het nieuwe decreet kunnen ingaan op 1 januari 2022."

.....
.....
*“Het onderscheid met de louter
commerciële sector dient scherper
gesteld te worden.”*
.....
.....

Het decreet 'jeugdverblijfcentra'

Reeds in 2017 startte Departement Cultuur, Jeugd en Media met de evaluatie-oefening van het decreet 'jeugdverblijfcentra'. In een eerste fase werd een brede inventaris van noden, vragen en behoeften in kaart gebracht. Ook uitbaters werden toen (digitaal) bevroegd over hun ervaringen met het decreet.

In het voorjaar van 2018 werden de onderzoeksresultaten verder besproken met de jeugdsector. Dit gebeurde in drie werkgroepen. Een eerste werkgroep dacht na over de subsidievoorwaarden, een tweede behandelde alles wat met monitoring te maken had en in een derde overleg over ondersteuningsstructuren werden CJT (voor de jeugdverblijfcentra) en VJH (voor de hostels) samengebracht.

DEFINITIE JEUGDVERBLIJFCENTRUM

Een jeugdverblijfcentrum is "een accommodatie die door de aard, de mogelijkheden, de ligging enz. van de infrastructuur iets extra te bieden heeft aan het verblijf van jonge mensen (doelgroepen van kinderen en jongeren) en hun begeleiders, met een beheer (een sfeer, een beleid, een onthaal ...) dat in staat is om actief mee te denken met de bezoekende doelgroepen (in al hun diversiteit) en voldoende vertrouwd is met en respect heeft voor deze leefwerelden om vanuit hun centrum prikkels te geven die het verblijf optimaliseren".

Deze definitie kwam tot stand tijdens de bespreking van de onderzoeksresultaten in 2017. Ze geeft goed weer wat ons onderscheidt van meer commerciële toeristische logies.

KNELPUNTEN

Dit alles resulteerde in een knelpuntennota die in juli 2018 werd bezorgd aan de Vlaamse regering. We plukten onderstaande beleidssuggesties uit deze nota:

- Een goede afstemming dringt zich op met het evaluatietraject van Toerisme Vlaanderen inzake het decreet 'toerisme voor allen', aangezien de erkenning via dit decreet essentieel is. Een duidelijker onderscheid tussen de erkenningscriteria van jeugdverblijfcentra type B en C dient te worden onderzocht.
- Het onderscheid met de louter commerciële sector dient scherper gesteld te worden door de meerwaarde van het decreet voor het jeugdtoerisme te benadrukken. Dit door de focus op jeugd te blijven waarborgen door behoud van een prijscategorie jeugd en voorboekingsrecht. Daarnaast dient het minimumpercentage van jeugdovernachtingen verhoogd te worden van 70 % naar 80 % voor de jeugdverblijfcentra.
- Er is een stijgende vraag naar kleinere verblijfsaccommodatie. Hier kan aan tegemoet gekomen worden door de minimale slaapcapaciteit van 40 personen te schrappen als voorwaarde voor subsidiëring, indien het minimum van 1000 jaarlijkse jeugdovernachtingen gewaarborgd blijft.
- De sector kent een enorme piekvraag tijdens het zomerseizoen. Het honoreren van tentengrond bij erkende gebouwen kan hier deels aan tegemoetkomen.
- Jeugdverblijfcentra van het type A en B ontvangen een eerder symbolisch subsidiebedrag. Het herbekijken van de subsidieverdeling tussen de verschillende types en de afschaffing van de plafondbedragen voor werkingssubsidies kunnen hier aan tegemoet komen.
- De personeelssubsidie werkt te beperkend aangezien deze gebonden is aan het type werknemer en functie. Beter is om deze te herwerken naar een outputsubsidie met waardering van de inhoudelijke werking.
- Een historisch te corrigeren indexaanpassing van de personeelssubsidies dringt zich op. In 2004 werd deze vastgelegd op 25.000 euro per VTE en dit kende sindsdien geen evolutie.
- De dubbele rol van CJT, namelijk het uitbaten van eigen centra én het vervullen van een ondersteuningsrol, vertroebelt de werking. Door de subsidies die CJT ontvangt voor de uitbating van hun centra uit de enveloppesubsidiëring te tillen en onder te brengen bij de reguliere subsidiëring van jeugdverblijfcentra, kan de ondersteuningsrol en de financiële middelen die hier tegenover staan meer helder gemaakt worden.
- Het huidige decreet biedt een grote vrijheid om invulling te geven aan de ondersteuningsrol. De kernfuncties en opdrachten zouden duidelijker omschreven moeten worden. Zo is er vanuit de sector vraag naar meer concrete samenwerking, netwerking, uitwisseling en promotie. CJT en VJH dienen nader te onderzoeken op welke raakvlakken (vorming rond veiligheid, educatief aanbod, samenaankopen ...) er concreet en intensief kan worden samengewerkt.
- Uitbaters dienen overnachtingscijfers aan te leveren aan verschillende instanties (Toerisme Vlaanderen, Departement Cultuur, Jeugd en Media en FOD Economie). De wijze van aflevering en de opdeling in gebruikerscategorieën kent te veel verschillen wat bijkomende administratieve last met zich meebrengt en geen vergelijkbaar cijfermateriaal oplevert. Een standaardisering dringt zich op.

Bij de keuze van een locatie zijn groepen vooral gefocust op prijs en beschikbaarheid in de gewenste periode.

- Er is nood aan een monitoringssysteem dat de beschikbare data (overnachtingen, prijszetting, inhoudelijk aanbod, toegankelijkheid ...) ontsluit voor beleidsevaluatie en benchmarking.
- Er is nood aan visieopbouw over de richting waarin de sector verder dient gestimuleerd te worden. Om daadwerkelijk uitspraken te doen over eventuele capaciteitsnoden, dienen evolutie en spreiding verder in kaart te worden gebracht, net als de noden van (bijzondere) doelgroepen.

CAPACITEITSNODEN

Deze laatste suggestie resulteerde in het najaar van 2019 in een extra onderzoek naar capaciteitsnoden. Welke resultaten heeft dit opgeleverd?

Voor de meeste soorten jeugdgroepen vormt een meerdaags verblijf een (heel) belangrijk onderdeel van de werking. Het plannen van zo'n verblijf begint vaak enkele jaren op voorhand. Dit is uit noodzaak omdat anders de onzekerheid toeneemt om nog iets te kunnen vinden. Dit is zeker het geval in de topperiodes mei (scholen) en juli (jeugdwerk).

Heel wat groepen brengen op voorhand een bezoek aan het jeugdverblijf of kampeerterrein. Zo wil men zeker zijn dat het aanbod beantwoordt aan de behoeften, maar men geeft ook aan dat een onlineplatform met reviews van andere groepen zou geraadpleegd worden, indien beschikbaar.

Boeken van een accommodatie gebeurt meestal via mail, zelden via een online boekingsmodule. Na een boekingsaanvraag via mail moeten jeugdgroepen wachten op een antwoord van de uitbater en dat duurt vaak langer dan één week. Bovendien is het antwoord dan soms negatief, waardoor de zoektocht opnieuw begint. Groepen vinden m.a.w. dat het hele boekingsproces voor verbetering vatbaar is.

Bij de keuze van een locatie zijn groepen vooral gefocust op prijs en beschikbaarheid in de gewenste periode. Beiden zijn uiterst belangrijk. Ook capaciteit, aanwezige voorzieningen en omgeving zijn doorslaggevende factoren. Minder belangrijk zijn online vindbaarheid, reglement en duurzaamheid van de accommodatie.

Qua voorzieningen hechten groepen vooral belang aan voldoende toiletten, douches en de aanwezigheid van daglokalen. Voor de grootte van de slaapkamers zien we een genuanceerd resultaat: jeugdwerk is iets meer voorstander van grote slaapzalen, bij alle andere groepen (onderwijs, sport, cultuur en jeugdwelzijn) is er een heel duidelijke keuze voor kleinere slaapkamers.

In de omgeving zijn groepen vooral op zoek naar openluchtfaciliteiten: bos, natuurgebied en/of speelweides. Ook de zee en zwemgelegenheden scoren relatief hoog.

BIJZONDERE DOELGROEPEN

Daarnaast ging het onderzoek van 2019 ook in op specifieke behoeften van bijzondere doelgroepen binnen het jeugdtoerisme. Bijzondere groepen omschrijven is in de eerste plaats niet evident, o.a. omwille van de kans op een ongewenste stigmatisering en het moeilijk afbakenen van eigenschappen. Toch hebben de onderzoekers een poging gedaan door vier bijzondere groepen te definiëren:

- kinderen/jongeren met een beperking
- maatschappelijk kwetsbare kinderen/jongeren
- kinderen/jongeren in een problematische opvoedingssituatie
- zieke kinderen/jongeren.

De meerderheid van de jeugdgroepen geeft aan dat bij de organisatie van een meerdaags verblijf slechts in beperkte mate rekening wordt gehouden met bijzondere doelgroepen. Enkel de jeugdhulpverlening vormt hierop een uitzondering. Opvallend is nog dat armoede de meest gedeelde zorg is over alle gebruikersgroepen heen.

Qua zorgnoden is aangepaste voeding voor veel groepen het belangrijkste om rekening mee te houden. Veel groepen geven ook aan dat niemand binnen de groep specifieke aandacht nodig had tijdens het verblijf.

Jeugdverblijven hebben een belangrijke rol in het verduurzamen van de toeristische sector.

BELEIDSADVIEZEN

De onderzoekers formuleren, op basis van hun bevindingen, een aantal adviezen.

1. Waken over betaalbaarheid en meer aandacht voor basiskwaliteit en toekomstbestendigheid

De kost van een verblijf is voor jeugdgroepen een grote bekommernis. Ook al zijn jeugdverblijfcentra in essentie eenvoudige logies die beantwoorden aan normen van basiskwaliteit, jeugdgroepen hechten veel belang aan een zekere kwaliteit en ook de verwachtingen van ouders evolueren op dat vlak. Dit is geen gemakkelijk evenwicht en het decreet moet er mee voor zorgen dat de prijs draagbaar blijft voor de doelgroep.

Jeugdverblijven hebben een belangrijke rol in het verduurzamen van de toeristische sector, ook al staat dit bij de doelgroep niet bovenaan de prioriteitenlijst. Het is nodig om hiervoor een traject uit te zetten.

2. Optimaliseren van het zoek- en boekingsproces

Jeugdgroepen wensen een vlekkeloze ervaring op het vlak van zoeken en boeken en het is aan CJT om op dat vlak voor de nodige innovatie te zorgen. Transparantie en up-to-date informatie over infrastructuur, voorzieningen en beschikbare data zijn op dat vlak cruciaal. Geografische grenzen (in dit geval Vlaanderen) zijn voor de gebruikers niet relevant, integendeel zelfs: er wordt heel wat geboekt in Wallonië en kort over de

grens met de buurlanden. Omgekeerd kan een nieuwe website ook buitenlandse groepen naar Vlaanderen brengen.

3. Optimaliseren van de dienstverlening

Groepen verwachten dat uitbaters kunnen meedenken en meedoen 'in de flow van het kamp'. Uitbaters dienen open te staan voor wijzigingen en zorgen mee voor een fijn verblijf voor alle deelnemers. Het opzetten van een lerend netwerk en ondersteuningsplatform kan hiertoe bijdragen.

4. Open voor bijzonder

Uitbaters kunnen meer en beter geïnformeerd worden over bijzondere doelgroepen en hun specifieke noden. Beeldvorming kan bijgestuurd worden, dienstverlening kan verbeterd worden. Wat betreft (rolstoel)toegankelijke verblijven, wordt aanbevolen om eerder te kiezen voor een beperkt aantal maar zeer goed uitgeruste accommodaties te ontwikkelen. Bovendien is toegankelijkheid meer dan infrastructuur, het heeft ook te maken met een passende dienstverlening en een netwerk van externe dienstverleners.

Het volledige onderzoeksrapport kan je downloaden via cjt.be/ondersteuning/nieuws.

OP WEG NAAR EEN NIEUW DECREET

Om het met de woorden van de onderzoekers te zeggen: wordt gekozen voor rustige routine of voor radicale keuzes?

Kiezen voor continuïteit, m.a.w. een opsmukoperatie van het huidige decreet, is de minst bedreigende keuze. Prioriteit blijft dan gaan naar jeugdwerk en bredere jeugdinitiatieven. In de feiten stellen we echter vast dat de voorkeursmaatregelen voor het jeugdwerk slechts beperkt effect hebben. Bovendien verspreidt het decreet vandaag beperkte middelen over een groot aantal subsidieontvangers.

Aan de andere kant zou de Vlaamse overheid kunnen kiezen voor een volledige ommezwaai. De middelen zouden dan heel gericht ingezet worden op een aantal specifieke doelen of projecten. Dat kan dan bijvoorbeeld gaan over toegankelijkheid, duurzaamheid, boekingsystemen, communicatie enz.

De kans dat dit laatste lukt binnen onderstaande timing, lijkt ons echter klein.

In de loop van 2022 zouden nieuwe subsidies kunnen aangevraagd worden die dan ingaan vanaf 2023.

TIMING VAN HET NIEUW DECREET

Bedoeling is om nog deze zomer financiële simulaties te maken m.b.t. verschillende toekomstscenario's en de opdrachten voor de ondersteuningsstructuren CJT en VJH verder te omlijnen.

In september zou dan een eerste ontwerp van decreet kunnen besproken worden op een klankbordgroep, zodat een ontwerp van decreet nog in het najaar kan ingediend worden in het Vlaams parlement.

Het uitvoeringsbesluit zou dan goedgekeurd worden in het najaar van 2021, zodat de nieuwe reglementering in voege kan treden vanaf 1 januari 2022. Dat betekent dat in de loop van 2022 nieuwe subsidies zouden kunnen aangevraagd worden die dan ingaan vanaf 2023. In dat geval zouden de lopende overeenkomsten voor personeelssubsidie 2018-2021 verlengd worden met één jaar, tot en met 2022 dus.

MINISTER VAN JEUGD (NOG NIET) AAN HET WOORD

We hadden ook minister van jeugd Benjamin Dalle om een uitgebreide reactie gevraagd. Wat heeft hij onthouden uit de knelpuntennota en het nieuwe onderzoeksrapport, welke accenten wil de minister leggen in het nieuwe decreet, zal daar voldoende budget tegenover staan enz.?

De minister heeft echter aangegeven hier nog liever even mee te wachten en de zomer te gebruiken om zich te verdiepen in het thema. Afspraak in de herfst dus.

HUIS WERK 60

In oktober verschijnt HuisWerk 60, met daarin een dossier rond risicogroepen.

Tussen uitbaters en verblijvende groepen worden duidelijke afspraken gemaakt, zodat een verblijf in de beste omstandigheden kan verlopen. Een beperkt aantal groepen lappen de regels echter aan hun laars, waardoor het noodzakelijke vertrouwen tussen beide partijen geschonden wordt. Andere groepen worden daarvan het slachtoffer. En voor de uitbater is dit uiteraard ook geen prettige ervaring.

In dit dossier nemen we de risicogroepen onder de loep, benoemen we het probleemgedrag en gaan we op zoek naar manieren om problemen te voorkomen of weerwerk te bieden.

Heb je zelf nog goede suggesties of tips of wil je reageren op dit thema, laat het ons weten via ondersteuning@cjt.be.

VRAAG HET AAN ...

Centrum voor Jeugdtoerisme^{vzw}

ONDERSTEUNING

Elk kwartaal krijgen we tientallen vragen van uitbaters over uiteenlopende thema's. In HuisWerk maken we telkens een beknopte bloemlezing van vragen en antwoorden die ook voor andere uitbaters interessant kunnen zijn.

Hoe frequent moet mijn branddetectiecentrale gekeurd worden?

Het decreet 'toerisme voor allen' bevat de brandveiligheidscriteria voor jeugdverblijven. In hoofdstuk 9 staat: "De exploitant of eigenaar voldoet aan en vervult al de verplichtingen die voortvloeien uit de geldende wetten en voorschriften voor onderhoud, controle en keuring van de uitrusting in het gebouw in het algemeen en de elektrische installaties, de kook- en verwarmingstoestellen en de brandstofopslagplaatsen in het bijzonder." Concreet volg je als uitbater dus de voorschriften die opgenomen staan in het brandweeradvies.

Is er geen advies beschikbaar, dan volg je de parallelle wetgeving. Het meest voor de hand liggend is de codex welzijn op het werk (het vroegere ARAB) die van toepassing is voor wie met personeel werkt. De codex verplicht uitbaters met een branddetectiecentrale tot een risicoanalyse. De uitkomst hiervan is vaak een jaarlijkse controle van de installatie.

Noteer ook dat een controle niet hetzelfde is als een keuring. Het gevolg is dat zowel een bevoegde installateur als een erkend keuringsorganisme dit kan en mag doen.

In het verleden werden we verplicht om per groep de datum van het kampvuur door te geven, dit minstens één maand op voorhand. Geldt dit vandaag nog?

De wetgeving rond kampvuren voor jeugdgroepen is vorig jaar gewijzigd, dit met de bedoeling om gemeenten te stimuleren om hun regels te vereenvoudigen. Een melding van de kampvuurplek aan de gemeente volstaat voortaan, tenzij de gemeente toch nog extra regels oplegt. Je kan dit dus best navragen bij de gemeente zelf.

Bij het opzeggen van een contract met een leverancier stoten we op een clause waarin staat dat we bij stilzwijgend verlengen ons verbinden voor een nieuwe periode van 10 jaar. Willen we het contract toch binnen die periode van 10 jaar ontbinden, dan moeten we een fikse schadevergoeding betalen. Kan dat zomaar?

Dat hangt af van het statuut. Consumenten worden beschermd door het consumentenrecht en kunnen een overeenkomst opzeggen zonder verbrekingsvergoeding, mits het respecteren van een opzeggingstermijn van maximaal twee maanden. Maar niet elke jeugdtoeristische uitbating wordt als consument beschouwd. Consumenten zijn namelijk natuurlijke personen die handelen voor doeleinden die buiten de beroepsactiviteit vallen. Veel uitbatingen zullen hierdoor vallen onder het gemeen verbintenissenrecht en daar zijn dergelijke clausules van stilzwijgende verlenging in principe wel toegelaten, op voorwaarde dat ze duidelijk zijn overeengekomen.

En de schadevergoeding? Een rechter kan wel oordelen dat er sprake is van rechtsmisbruik wanneer een leverancier bedragen eist die niet in verhouding staan tot de geleden schade en waarbij je eigen belangen tegelijkertijd miskend zijn.

Tot slot is er ook een wet (waarvan de bepalingen in december 2020 in werking treden) die bepaalt dat het stilzwijgend verlengen of vernieuwen van een overeenkomst van bepaalde duur zonder opgave van een redelijke opzegtermijn, vermoed wordt onrechtmatig te zijn. Deze wet zal ook door jeugdverblijven kunnen worden ingeroepen.

Alle wetteksten kan je opvragen bij ondersteuning@cjt.be.

Centrum voor Jeugdtoerisme ^{VZW}

ONDERSTEUNING

Heel wat regelgeving heeft rechtstreeks of onrechtstreeks een weerslag op jeugdtoerisme. Als hieraan wordt gesleuteld, tracht CJT Ondersteuning op de eerste rij te zitten. In HuisWerk belichten we telkens de actualiteit van ons vertegenwoordigingswerk.

... LAAT JE STEM HOREN

Het hoeft geen betoog dat de voorbije maanden zo goed als al onze aandacht opgeslorpt werd door één thema: corona dus. Sinds begin maart werd je als uitbater bij momenten haast gestalkt d.m.v. 33 CJT-nieuwsbrieven. Daarin hebben we steeds getracht om jullie snel en volledig te informeren, maar welke contacten legden we achter de schermen? Een korte terugblik, aan de hand van drie werven ...

Werv 1 – Financieel overleven

Een sector waarvan de overheid zelf financiële reservevorming aan banden legt via een decreet: het was meteen duidelijk dat vele jeugdverblijfcentra de crisis niet zouden overleven zonder noodsteun. Minister van toerisme Demir pikte ons signaal reeds op 13 maart op, door de toezegging van 5 miljoen euro voor jeugdtoerisme en sociaal toerisme. Week na week werd alsmar duidelijker dat dit bedrag niet zou volstaan, we trokken verschillende keren aan de alarmbel, maar het was lang wachten op een definitief bedrag. Uiteindelijk kregen we op 2 juni het goede nieuws dat de Vlaamse regering 12,1 miljoen euro vrijmaakt, exclusief voor de erkende jeugdverblijfcentra.

In tussentijd waakten we er over dat ook andere maatregelen toegankelijk waren voor onze sector, zoals tijdelijke werkloosheid. Sommige centra kwamen in aanmerking voor de hinderpremie, het overbruggingsrecht voor zelfstandigen en nu recent de ondersteuningspremie. We bepleitten bij gemeentes een vrijstelling van toeristentaks, minstens voor 2020. Departement Cultuur, Jeugd en Media zorgde voor een versnelde uitbetaling van de personeels-subsidie, RSZ-betalingen worden voor de horeca uitgesteld tot december en betaling van kredieten kan gedurende zes maanden uitgesteld worden.

Werv 2 – Zomervakantie

Minstens even belangrijk was dat we weer perspectief kregen om jeugdgroepen te ontvangen. Eerste realistisch doel waren de zomerkampen, waarvoor we uitstekend samenwerkten met De Ambrassade en andere jeugdpartners. Toen we op 22 mei het verlossende nieuws kregen over de kampzomer, was ons "protocol jeugdtoerisme" klaar om meteen online te gaan. Nogmaals bedankt aan alle uitbaters die hiervoor input hebben gegeven.

De weken nadien volgden nog verschillende draaiboeken en handleidingen, waarvoor we o.m. te rade konden gaan bij medische experts, aangeduid door de Vlaamse regering. Door onze goede contacten met De Ambrassade konden jeugdverblijfcentra ook

Ministers Demir en Dalle kregen op 27 juni een stand van zaken over de voorbereidingen op de kampzomer

meer dan 1000 hygiënepakketten afhalen. Samen met Afdeling Natuur en Bos creëerden we door extra speelbossen ruimte in de buurt van jeugdverblijven.

Werv 3 – Volgend schooljaar

Wat na de zomer? Daar zijn we nog volop mee bezig.

In juni legden we contacten met minister van onderwijs Weyts, de onderwijskoepels en VOK Openluchtklassen, i.f.v. de heropstart van de meerdaagse schooluitstappen. We hebben goede hoop dat we hier snel verdere stappen kunnen zetten.

Daarnaast is er ook voor de andere grote doelgroep van het jeugdtoerisme, het jeugdwerk, onduidelijkheid vanaf 1 september. Ook hier hopen we snel uitsluitsel te krijgen.

NIEUWSFLASH

VIER UITBATERS OVER DE START VAN DE KAMPZOMER

Op donderdag 2 juli contacteerden we vier uitbaters en vroegen hen hoe zij de heropstart van hun werking hebben beleefd.

Hopper jeugdverblijf De Kluis ligt in Sint-Joris-Weert, een deelgemeente van Oud-Heverlee in de provincie Vlaams Brabant. Het jeugdverblijf bestaat uit drie entiteiten: het hoofdgebouw erkend als type C, Berkenhof type B en de Blokhut type A. De totale binnencapaciteit is 164, buiten kunnen nog eens 100 personen overnachten in tenten. Groepen kunnen er kiezen tussen de formule zelfkook of volpension. Aan het woord is Hans Gielen, eindverantwoordelijke van het verblijf.

Sint-Pauluscentrum ligt in Rotselaar, eveneens in de provincie Vlaams-Brabant, en heeft een binnencapaciteit van 73 personen. Voor wie het appartement bijhuurt, verhoogt de capaciteit nog eens met 12 personen. Het jeugdverblijf draagt het jeugdlabel type C en kan gebruikt worden in de formule zelfkook en volpension. Het kampeerterrein ligt wat verder op hetzelfde terrein. Daar kunnen nog eens tot 60 personen overnachten in tenten. We praatten met Johan Verhegge, bestuurslid van vzw Volkswerk voor Openlucht.

Domein Beverdonk ligt in Retie (provincie Antwerpen) en telt vier entiteiten. Het eilandje, De Schildpadhoeve en De Waterval zijn erkend als jeugdverblijf type B en hebben respectievelijk een binnencapaciteit van 15, 48 en 28 personen. Het Landhuis heeft een capaciteit van 14 personen en draagt het jeugdlabel C. Uitbater van het jeugdverblijf is Erwin Stessens.

De Oesterput ligt aan de kust, meer bepaald in Oostende, en heeft een binnencapaciteit van 50 personen. Het jeugdverblijf draagt het jeugdlabel C en is te boeken in de formule zelfkook en volpension. Aan het woord is Kim Puystjens, medewerker van het jeugdverblijf.

Wat was je eerste gevoel toen op 22 mei duidelijk werd dat zomerkampen konden doorgaan?

Hans: "Het was even achter de oren krabben. In de zomer hebben we normaal een piekperiode waarbij 20 groepen van diverse nationaliteiten tegelijk verblijven, goed voor ongeveer 600 deelnemers verspreid over de verschillende gebouwen en kampeervelden. Eens het protocol duidelijk was, konden we echt van start gaan en kwam beetje bij beetje ook het gevoel dat alles wel goed zou komen."

Johan: "Dat was voor ons - na een lange periode van onzekerheid - toch een echt feestmoment. Daarna zijn we snel aan de slag gegaan. We hadden terug een doel om voor te werken. We wilden, als team, het huis top maken en ons extra voorbereiden op de kinderen, door hen zo goed als mogelijk te ontvangen. Zo hebben we een nieuwe bank gemaakt uit een oude eik van ons domein. Een project dat reeds lang hangende was, kwam zo plots in een stroomversnelling door het enthousiasme om de groep te ontvangen. Het heeft ons letterlijk een kick gegeven om dit project af te werken."

Erwin: "Enerzijds was het een hele opluchting toen duidelijk werd dat de zomermaanden gered waren, anderzijds was het uitkijken naar de voorwaarden. Soms was er wat twijfel over wat wel en niet kon. Van de extra tijd hebben we verder ook gebruik gemaakt om klusjes te doen en bepaalde schilderwerken vervroegd uit te voeren."

Kim: "Yes! Eindelijk! Wanneer we het nieuws kregen dat de zomerkampen

toegestaan werden, was dit voor ons een opluchting, eindelijk kunnen we er aan beginnen, eindelijk kunnen we terug kinderen verwelkomen en hen een leuke week aan zee bezorgen! Na de beslissing hebben we onmiddellijk onze groepen voor deze zomer gecontacteerd. We hebben hen gemeld dat we blij zijn met het nieuws en hebben even geduld gevraagd om eerst alles uit te werken alvorens we verder gingen communiceren over de aanpak van de kampzomer. Het enthousiasme om terug te starten is nooit weg gegaan, nooit geminderd, ook niet bij het lezen en nog eens opnieuw lezen van de vele protocollen en draaiboeken. We beseffen dat deze gidsen nodig zijn om een goede zomer te hebben."

Hoe heb je de start van de kampperiode concreet aangepakt?

Hans: "Het was vrij snel duidelijk dat het onmogelijk was om elke groep van afzonderlijk sanitair te voorzien. Daarom hebben we vrij snel beslist om de meeste Nederlandse groepen en een Engelse scoutsgroep te annuleren. Een wijze beslissing, want extra toiletten blijven noodzakelijk. In tegenstelling tot douches is een beurtrol voor toiletten niet bepaald haalbaar en bovendien niet toegelaten. Tot slot hebben we ook een extra waterleiding en enkele extra stroomkabels gelegd zodat groepen binnen hun bubbel alles makkelijker georganiseerd krijgen."

Johan: "We hebben de evolutie altijd van nabij gevolgd en zo is ons plan gegroeid tot wat het vandaag is. Pragmatisch, kindgericht en op ons centrum toegepast. Bovendien wilden we dat elke aanpassing ook een directe kwaliteitsverhoging met zich

zou meebrengen op langere termijn. Zo hebben we nu een definitieve handwasplaats buiten, zodat kinderen hun handen altijd kunnen wassen voor het binnenkomen. Het moeilijkste punt blijft echter om als medewerkers uit de oude gewoontes te stappen en de nieuwe aan te nemen. Dit gaat van afstand houden, individueel werken, regelmatig handen wassen ...”

Erwin: “Dankzij de aangeboden protocollen en gidsen was het draaiboek snel gemaakt. Omdat er op het domein vier verschillende groepen kunnen verblijven, was er wel extra aandacht nodig om die groepen te scheiden. Het goed omheinen en het maken en ophangen van pictogrammen was toch enkele dagen werk. Verder hadden we wel geluk, want het grootste paviljoen telt 48 bedden, wat nog net binnen de bubbel van 50 personen valt. Ook diende er uitgekeken te worden naar de aankomst- en vertrekmomenten van de groepen om te vermijden dat verschillende groepen op hetzelfde moment zouden toekomen.”

Kim: “Het uitwerken van een draaiboek heeft een tweetal dagen geduurd. In ons verblijf kan zowel in zelfkook als in volpension verbleven worden, hiervoor zijn verschillende richtlijnen van toepassing en zodus hebben we twee verschillende ‘corona-proof-summer’ bundels gemaakt voor onze groepen. Het interne draaiboek voor onze vrijwilligers en personeel hebben we eerder beknopt gehouden. We hebben ook een leuke poster ontworpen die in de toiletten hangt en de kinderen zo moet stimuleren de handen te wassen.”

Hoe is de communicatie verlopen met de medewerkers en met de groepen?

Hans: “Normaal vragen we bij de aankomst van een groep wat de noden zijn en zoeken we samen naar oplossingen. Nu was dat geen optie. Voor elke groep hebben we daarom een aparte checklist gemaakt. Daar is behoorlijk wat werk ingekropen. Om verrassingen verder tot een minimum te beperken, is er eind juni extra tijd genomen om ter plaatse alles met de groepsverantwoordelijke te overlopen en indien nodig te zoeken naar andere oplossingen.”

Johan: “Op de eerste werkdag hebben we als team gesproken over hoe we onze economische werkloosheid hadden ervaren

en hoe we de coronacrisis hadden beleefd. Daaruit bleek dat er veel verschil was in beleving. Vooral de medewerkers die angstig zijn, moet je geruststellen. Dezelfde ervaring heb ik in de contacten met de groepen. Je bent enerzijds uitbater, maar ook mens met een persoonlijke ervaring. Hetzelfde geldt voor de groepen, ze komen als groep, maar ook als persoon. In het eerste contact met een kampeider ervaarde ik bijvoorbeeld ook angst en onzekerheid. Dit spraken we uit en we gingen vervolgens samen voor enkele oplossingen.”

Erwin: “De communicatie met de groepen vergde de meeste tijd. In de maand juli verblijven hier 18 groepen en je moet telkens de juiste persoon vinden om alles concreet af te spreken. Bovendien waren er veel annuleringen en last minute reserveringen. Allemaal extra werk. Positief is wel dat je via telefonisch contact een betere vertrouwensband scheidt. Er kan veel besproken worden en compromissen kunnen snel gesloten worden.”

Kim: “We hebben onze groepen meermaals zowel via mail als telefonisch gesproken. Onze aanpak aan de groepen doorgeven was belangrijk, zodat ook zij hun kampactiviteiten daarop konden afstemmen. Met onze vrijwilligers en personeel hebben we de meeste richtlijnen overlopen zodat ook zij weten waar zich aan te houden. We merken dat ze vaak met vragen zitten van wat mag nu wel en wat mag nu niet. Zeker wanneer je het op één of andere manier gewoon bent en het opeens anders moet aanpakken.”

Wat zijn de eerste impressies bij de verblijvende groepen?

Hans: “Groepen reageren enthousiast op onze inspanningen en zijn blij met de extra speelruimte die er is vrijgekomen na de annuleringen van de buitenlandse groepen. Zo is het voor hen gemakkelijker om binnen de grenzen van het domein in de eigen bubbel te blijven.”

Johan: “Gisteren hadden we de aankomst van de eerste groep. Toen de bus toekwam, zagen we blije kinderen, die onmiddellijk hun kampgewoontes aannamen. Spelen, lopen, roepen ... Wat fijn! En tegelijk zie je ook de nieuwe gewoontes zoals het grondig wassen van handen. Ze doen dit fantastisch.”

Kim (De Oesterput): “Onze aanpak aan de groepen doorgeven was belangrijk, zodat ook zij hun kampactiviteiten daarop konden afstemmen.”

Erwin: “De eerste groep heeft last minute geboekt. De groep had een rivierentocht in de Ardennen voorzien, maar dit kon niet doorgaan. Nu plannen ze spelletjes en tochten langs de Kleine Nete, hier vlakbij. Ik bewonder hun inventiviteit en enthousiasme.”

Kim: “Onze kampzomer is gestart op 30 juni. Bij aankomst van de monitoren kregen we positieve reacties te horen over zowel de communicatie naar hen toe als de netheid van het gebouw. Ze komen graag bij ons terug en hebben er vertrouwen in dat alles ook in tijden van corona op wiertjes loopt. Dit is natuurlijk leuk om te horen!”

Blijven groepen in hun bubbels? Hoe wordt dit georganiseerd met de verschillende groepen op één domein?

Hans: “De ervaringen zijn nog beperkt, maar het eerste aanvoelen is dat groepen die hier met meerdere bubbels binnen het domein verblijven, het heel lastig zullen krijgen om afstand te houden, zeker de leiding.”

Erwin: “Groepsverantwoordelijken weten dat ze op een domein komen waar verschillende groepen verblijven en dat verbroedering met de andere groepen verboden is. Er is ook uitdrukkelijk gevraagd om dit naar hun leden en ouders die het vervoer

Johan (Sint-Pauluscentrum): “Elke aanpassing moet ook een directe kwaliteitsverhoging met zich meebrengen op langere termijn.”

regelen te communiceren. Ik denk wel dat dit zal lukken.”

Hoe zie je de rest van de zomer verlopen?

Hans: “Ik verwacht in vergelijking met andere jaren een rustige zomer omdat we geen piekbezetting meer hebben. Hierdoor hebben we een betere spreiding bij groepswissels en extra tijd voor poetsen en desinfecteren. Zo hebben we minstens 24 uur en zien we niets over het hoofd. Dan rest ons enkel nog duimen, zodat er geen besmetting opduikt en niemand zijn kamp in het water ziet vallen.”

Johan: “We hebben goede afspraken gemaakt voor de groepswissels. Groepen tonen een goede wil en beseffen het belang om goed samen te werken. Verder is er voldoende tijd genomen tussen de groepen. Medewerkers weten dus dat er goed georganiseerde schoonmaak- en desinfectiemomenten zullen zijn.”

Erwin: “In de contacten vooraf had ik het gevoel dat de groepen hun best zullen doen door niet te vroeg toe te komen en op tijd te vertrekken. Dat zal belangrijk zijn om het desinfecteren mogelijk te maken. Voor de rest hebben we ons ook extra voorbereid zodat de groepswissels vlot kunnen verlopen. We hebben extra poetsgerief voor de groepen voorzien en zelf heb ik op de drukke momenten extra hulp. Ik voorzie dus weinig problemen.”

Erwin (Domein Beverdonk): “Dankzij de aangeboden protocollen en gidsen was het draaiboek snel gemaakt.”

Kim: “Een groepswissel is pittig. We willen uiteraard dat het gebouw piekfijn is, maar deze zomer komt er nog eens bovenop dat belangrijke oppervlakken moeten ontsmet worden. Op wisseldagen waar we slechts enkele uren hebben, kunnen we gelukkig rekenen op ons volledige vrijwilligers-team aangevuld met externen die allen zullen instaan voor de schoonmaak. In volpensioen wordt er dagelijks gepoetst en gedesinfecteerd.”

Welke ‘quick wins’ kan je na de start al delen met andere uitbaters?

Hans: “Quick wins komen er nog niet direct bovendrijven, maar door de hele reorganisatie komen we wel op nieuwe ideeën die later zeker vorm zullen krijgen.”

Hans (Hopper Jeugdverblijf De Kluis): “Voor elke groep hebben we een aparte checklist gemaakt.”

Johan: “Een quick win is ongetwijfeld de zaken samen aanpakken. Zo kwam een KLJ-afdeling een bezoek brengen aan de kampplaats om hun en onze strategie op elkaar af te stemmen. Dat werpt direct vruchten af. Verder moet je het doel voor ogen houden en te allen tijde de basisregels respecteren om de virusverspreiding tegen te gaan. Zo hebben we als centrum geïnvesteerd in duidelijke informatieborden via de Ambrassade en voeren we altijd een veilige dialoog tussen de kampeleider en onszelf, op afstand en met mondmasker, om zo de voeling te houden over de gang van zaken. ‘Samen op kamp’ is onze strategie.”

Kim: “Niemand heeft dit ooit meegemaakt, niemand kent de perfecte werkwijze en we kunnen alleen maar ons uiterste best doen en er voor gaan!”

ADRESWIJZIGING

HuisWerk is een gratis magazine en dat willen we graag zo houden. Je kan daar bij helpen door ons adresbestand up-to-date te houden. Zo zijn wij er zeker van dat ons nummer bij de juiste persoon terecht komt. Voor jeugdverblijfcentra en kampeerterreinen is het adresbestand rechtstreeks gelinkt aan de databank van www.jeugdverblijven.be. HuisWerk wordt opgestuurd naar de verantwoordelijke algemene communicatie. Via je persoonlijke login en wachtwoord kan je de contactgegevens van je jeugdverblijfcentrum/kampeerterein rechtstreeks aanpassen. Als dit niet lukt, kan je ons bereiken via ondersteuning@cjt.be of tel. 09/210.57.75. Wens je voor jouw jeugdverblijfcentrum/kampeerterein extra abonnementen, dan kan je deze bestellen tegen kostprijs. Stuur hiervoor een mailtje naar ondersteuning@cjt.be.

HUIS IN DE KIJKER

Destelheide, een creatieve en kunstzinnige verzamelplaats

Dworp is de thuisbasis van Destelheide, een jeugdverblijf type C dat tot 218 personen kan verwelkomen in de formule volpension. Dworp, deelgemeente van Beersel, ligt in de groene gordel van Brussel, midden de prachtige landschappen van de Zennevallei en het Pajottenland. Er zijn prachtige bossen, waterlopen, vijvers en dankzij de vele heuvels en valleien ook tal van panoramische vergezichten. Kortom, een ideale plek om enkele dagen te verblijven.

ALGEMENE DIENST VOOR JEUGDTOERISME (ADJ)

“Destelheide werd gebouwd in de periode tussen 1964 en 1971 en gebruikt als buitendienst van het Bestuur voor jeugdvoorming (BJV) van de Vlaamse Gemeenschap”, vertelt Peter Schoukens, coördinator van de administratieve dienst. “Het BJV richtte in 1977 ADJ op met als doel

het beheren en uitbaten van toeristische, recreatieve en opvoedkundige infrastructuren voor de jeugd. Concreet ging het op dat moment over het domein De Hoge Rielen en de uitleendienst voor kampeermateriaal”, weet Peter. “ADJ nam in 1994 het beheer van Destelheide over van BJV en baat het sindsdien met een groeiend succes uit.”

Ondertussen is de uitleendienst voor kampeermateriaal weggehaald bij ADJ en is het jeugdverblijfcentrum Hanenbos van de provincie Vlaams-Brabant overgeheveld naar ADJ. En het kampeerrepertorium? “Ook dat was een verwezenlijking van ADJ, inderdaad. Daarvoor werd in 1994 de dienst Kompas opgericht met als hoofdplicht het uitbrengen van een boek met daarin de adressen van alle jeugdverblijven en kampeerterreinen in België. Zo was het kampeerrepertorium de voorloper van www.jeugdverblijven.be (nvdr: dat in 2007 werd gelanceerd door CJT).”

DHARTS

“Dharts is de kunst- en cultuureducatieve dienst van Destelheide en ontwikkelt een kunstzinnig leefklimaat met het oog op het ontplooiën van creatieve activiteiten”, vertelt coördinator Jaël Muls.

DESTELHEIDE PRAKTISCH

Adres: Destelheidestraat 66, 1653 Dworp

*Totale oppervlakte van het domein:
80 000 m²*

Capaciteit: 218 bedden

Website: www.destelheide.be

“Destelheide is een uiterst functioneel gebouw, voornamelijk opgetrokken uit beton en glas. En die tijdloze en functionele ruimtes lenen zich perfect voor creatieve en kunstzinnige activiteiten”, weet Jaël. “Dharts bouwt daarop verder en creëert binnen die context een klimaat dat de verblijvende groepen moet prikkelen en inspireren.”

Hoe doe je dat? “Er zijn verschillende initiatieven, ik pik er twee uit”, zegt Jaël. “Een eerste voorbeeld is de ‘Artiest in huis’-werking, waarbij theater-, circus-, dans- en muziekgroepen en beeldende kunstenaars tegen heel lage tarieven gebruik kunnen maken van onze infrastructuur. Om wederzijdse inspiratie aan te wakkeren, vragen we de artiesten in interactie te gaan met onze gasten door ze inzicht te geven in het creatieproces of uit te nodigen op bijvoorbeeld een try-out. Een ander voorbeeld om iedereen, maar in het bijzonder de verblijvende groepen, ongedwongen in contact te brengen met hedendaagse kunst zijn onze Expo’s. Zo loopt momenteel de expo Filoxenia van Colin Waeghe.”

Zijn die artiesten gevestigde waarden? “Soms wel, zoals Alex Vanhee die hier een masterclass concertfotografie en portretten komt geven, maar dat hoeft niet. Het kunnen ook beginnende, ontlukende artiesten zijn. Ik denk dan aan Selah Sue die hier reeds kwam, nog voor ze doorbrak bij het grote publiek”, vertelt Jaël trots.

“Al die initiatieven vergen een andere aanpak, met samenwerking als enige constante”, legt Jaël uit. “Een samenwerking met een artiest of een bestaande organisatie mondt dan vaak uit in een creatie door en voor jongeren.”

KRUISBESTUIVING

“Destelheide bestaat uit verschillende gebouwen. We hebben het hoofdbouw, slaapblokken (voor 200 personen), De Slekke (voor 18 personen), het restaurant en bar, een muziekgebouw en het kleigebouw voor beeldende activiteiten. Door de veelheid aan gebouwen en lokalen kunnen groepen in alle rust en vrijheid vorm geven aan hun ideeën, maar ze worden ook uit die cocon gehaald en gemengd met de andere groepen als ze bijvoorbeeld naar het restaurant komen of de avond afsluiten in de bar”, vertelt Peter enthousiast. “Die mix van afzondering en samenkomen is uniek en zorgt ervoor dat er een soort kruisbestuiving ontstaat tussen de verschillende groepen”, vult Jaël aan.

Lukt dat? “Absoluut! Wie onze werking kent, informeert dikwijls vooraf naar ons programma of houdt ruimte vrij in zijn programma om in te spelen op wat hier allemaal te beleven valt”, vertelt Peter vol overtuiging.

DE VERBLIJVENDE GROEPEN

“Onze belangrijkste doelgroep is het onderwijs met leerlingen en studenten tussen 16 en 26 jaar, gevolgd door het jeugdwerk dat zich specifiek richt op jongeren met interesse in kunst en het klassieke jeugdwerk voor het organiseren van hun cursus animator of hoofd-animator. Maar we zijn ook de thuishaven voor educatieve organisa-

ties uit het sociaal-cultureel werk voor volwassenen, bedrijven en zoals gezegd diverse artiesten”, zegt Peter.

ENKELE CIJFERS

“Jaarlijks bereiken we zo’n 330 groepen, goed voor ongeveer 33 000 overnachtingen”, vertelt Peter. “Om dit te realiseren, hebben we 46 personeelsleden in dienst, goed voor 33 voltijdse equivalenten. We hebben 6 gebouwen met daarin 30 dagzalen, 40 slaapkamers, 60 toiletten, 100 lavabo’s en 50 douches. Vooral voor het onderhoud en de schoonmaak wordt heel wat personeel ingezet, maar ook voor de catering zijn vele handen nodig. Er mag dan wel een vaste menu zijn, toch moet er steeds meer rekening gehouden worden met diëten, allergenen e.d. En in Destelheide wordt ook de catering voor Hanenbos, dat drie kilometer verderop ligt, voorbereid”, verrast Peter nog.

En Dharts? “Dharts telt in totaal 3 personeelsleden, maar doet daarnaast beroep op internationale vrijwilligers en stagiairs”, vult Jaël aan. “De vrijwilligers vinden de weg via the European Solidarity Corps en verblijven hier één jaar. Ze ondersteunen ons team en springen bij volgens hun talenten. De stagiaires werken meestal projectmatig, wat perfect aansluit bij onze werking.”

POPULAIERSTE PLEKKEN

“Ons domein is 8 hectare groot waardoor de meeste groepen het domein niet verlaten, tenzij voor één van onze uitgestippelde tochten of een bezoek aan het Hallerbos, gekend van zijn prachtige hyacinthen”, weet Peter.

“Op het domein is het openluchttheater vooral populair omdat het een ideale plek is voor toonmomenten. Binnen wordt dan weer gretig gebruik gemaakt van het muziekgebouw met zijn zwevende vloer op verend isolatiemateriaal”, zegt Jaël. “Tot slot is ook zaal De Put, onze polyvalente zaal, een pareltje. Het bevat alle basismogelijkheden van een theaterzaal en kan ook dienst doen als congressaal. Er is een uitschuifbare tribune, een regiekamer, een extra groot projectiescherm, podiumelementen en vertaalcabines voor internationale congressen.”

QUALITY LABEL FOR YOUTH CENTRES

“Destelheide en De Hoge Rielen zijn de enige jeugdverblijfscentra in België die het Quality label for youth centres hebben”, vertelt Jaël. “Dit is een label dat uitgereikt wordt door de Raad van Europa en we konden dit krijgen omdat we o.a. beschikken over een educatief team om internationale activiteiten te ontwikkelen.”

CORONA

“Covid-19 heeft een invloed op onze werking, dat kunnen we niet ontkennen, maar we hebben voldoende tijd gehad om de zomer grondig voor te bereiden”, vertelt Peter. “De puzzel is gelegd en elke verblijvende groep kan perfect in de eigen bubbel blijven.”

AGENDA

In deze agenda willen we alle data van vormingsmomenten, ontmoetingen, indiendata voor erkenning en subsidiëring, ... opnemen die interessant kunnen zijn voor uitbaters. Ook hiervoor staat onze redactie open voor suggesties. Mail die gerust door naar ondersteuning@cjt.be!

31 JULI 2020

Steunaanvraag corona voor erkende jeugdverblijfcentra

Nog een beetje onder voorbehoud op het moment dat we dit schrijven, maar normaal ontvangen alle erkende jeugdverblijfcentra half juli een mail van Toerisme Vlaanderen. Daarin kan je een link vinden naar een webformulier, waarin je de nodige gegevens kan aanleveren m.b.t. het omzetverlies in de periode van 14 maart tot 7 juni 2020.

15 SEPTEMBER 2020

Indiendatum voor projectoproep "Natuur in je buurt"

Je kan bij het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) een subsidie aanvragen voor "natuurontwikkeling of aanleg van natuurelementen". Ook jeugdverblijfcentra en kampeerterrinen komen hiervoor in aanmerking, maar lees aandachtig de voorwaarden. Meer info op www.natuurenbos.be/projectoproep-natuur-in-je-buurt.

30 SEPTEMBER 2020

Indiendatum voor Green Key 2021

Jeugdverblijven die reeds over het ecolabel Green Key (Groene Sleutel) beschikken, dienen via hun account een zelftest in te vullen. Nieuwe kandidaten moeten zich inschrijven, waarna een controlebezoek volgt. Uiteindelijk wordt door een jury beslist wie in 2021 de Green Key ontvangt. Meer info via www.green-key.be/over-green-key/hoe-green-key-behalen.

1 NOVEMBER 2020

Indiendatum voor aanvraag werkingssubsidie 2021-2024 (binnen het decreet 'jeugdverblijfcentra')

Jeugdverblijfcentra kunnen bij het Departement Cultuur, Jeugd en Media een werkingssubsidie aanvragen voor een periode van vier jaar. In de praktijk zal de periode wellicht beperkt blijven tot twee jaar, omwille van de decreetswijziging die op til staat. De meeste jeugdverblijfcentra die aan de voorwaarden voldoen, hebben dit in 2017 aangevraagd voor de periode 2018-2021: zij hoeven dit jaar dus hun aanvraag niet te hernieuwen! Ook de uitbaters die op een ander moment zijn ingestapt voor een periode van vier jaar (2019-2022 of 2020-2023) kunnen deze oproep negeren. Meer info op www.vlaanderen.be/cjm/nl/jeugd/subsidies/jeugdverblijfcentra-en-hostels.

Centrum voor Jeugdtoerisme^{vzw}

Bergstraat 16
9820 Merelbeke
09/210.57.75
ondersteuning@cjt.be
www.cjt.be

Heel wat extra gegevens (voorwaarden, formulieren e.d.) vind je terug op onze website www.cjt.be/ondersteuning.

Blijf je graag als eerste op de hoogte van alle weetjes of wil je interessante links te weten komen, dan kan je ons volgen op Facebook. Je hoeft hiervoor geen lid te zijn van Facebook, het volstaat om te surfen naar www.facebook.com/CJTOndersteuning. Wie wel een Facebookprofiel heeft en onze pagina 'leuk vindt', krijgt onze berichten regelmatig te zien op zijn eigen nieuwspagina.

